

AŇŮJ!

nízko- laag-; **-frekvenční, -frekventní** cl. laagfrequent.

-napětový laagspannings-

níz|kost t laagheid, laagte; **-ký** laag

nízou|čký, -nký expr. erg/heel laag

Nizozem|ec m Nederlander; **-í** n Nederland n. hist

Nederlanden pt; **-ka** t Nederlandse; **-sko** n Neder-

land n. **n-ský** Nederlands; **-sky** mluvící Nederlands-

talig; **n-ština** t Nederlands n. de Nederlandse taal

nížádný zást. geen enkele, absoluut geen; **-m** způso-

bem op geen enkele manier

níže t meteor. gebied van lage druk

níže lager

níž|lna t laagte, laagland n. laagvlak; **-inný** laag-

land-; **-it** se ned. lager worden, (klesat) zakken

nížší lager

nó! ~, ~! nou, nou!; ~ tohle! nou zeg!; ~ tak!

nu, zie je well!; ~ určitě! nou en of!; ~ tak, dělej!

toe nou, schiet op!

noc t nacht; v -i 's nachts; **pozdní** ~ diep in de nacht;

dobrou ~! goedenacht; welterusten; **po celou** ~

de hele nacht door; **někde zůstat přes** ~ ergens

*blijven *slapen/overnachten

noce|h m nachtverblijf n. slaapgelegenheid, logies n;

hledat ~ onderdak voor de nacht *zoeken; **-árna**

t nachtverblijf n, logement ZN; **logies** n zást

herberg; **-ovat** ned. viz nocovat

noce|zn|a t zást. viz nocelehárna; **-é** overnachtingsprijs;

-lce t logée (fr.), **-lk** m logé (fr.)

nocovat ned. overnachten, logeren, de nacht *door-

brengen

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden

Nederland - Tsjechië & Slowakije

nr. 127

april 1997

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel./fax: 078-681 26 03

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel./fax: 070-325 86 79

A. den Boogert penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechië & Slowakije
Tel./fax: 010-420 55 81

Mevr. M. van Dorst Mevr. H. Sugito
D. Klein Breteler K.L. Thio
G. Molenaar J. Vrijhof
G.P.A. Schöpping

Redactie 'AHOJ!':

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel./fax: 070-325 8679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito J. Sugito
mevr. J. van Unnik

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GTSM

(Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-327 87 06
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-679 14 23
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-420 55 81
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-356 04 88

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-679 1423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-390 11 90

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 078-681 26 03

ISSN 1383-0899

Wij verwelkomen onderstaande nieuwe leden:

- 4/3 Fam J. Schutte-Jezová,
Zoetermeer
- 4/3 Dhr. B.L. van den Berg,
Amsterdam
- 4/3 Dhr. H. Abbenhuis,
Kerkdriel
- 10/3 Fam. V.D.M. Evers,
Zoetermeer
- 13/3 Mevr. A.F. Linssen-Hogen-
berg,
Venray
- 21/3 Fam. P.S. Terpstra,
Groningen
- 24/3 Fam. A. Rutten,
Venray
- 1/4 Dhr. J.H.A. Heymans,
Utrecht
- 1/4 Mevr. A.W. Riehl,
Bratislava, Slowakije
- 1/4 Dhr. K. Haanstra,
Vierpolders
- 3/4 Mevr. A.A. van Groll,
Amsterdam

Nieuw uitgekomen!

Nederlands-Tsjechisch woordenboek

Geheel herziene druk van dit professionele handwoordenboek met
ca. 54.000 trefwoorden en tal van nieuwe woorden, uitdrukkingen
en nieuwe betekenissen en betekenisuances

auteurs: Čermák en Hrnčířová

ISBN 90-73014-06-9

1039 blz., gebonden

prijs: f 60,-

Vanaf eind april verkrijgbaar bij de boekhandel of
rechtstreeks bij:

Uitgeverij Primo Vere bv, Postbus 82411
2508 EK Den Haag, tel/fax: 070-3522837

VAN DE VOORZITTER

Van 15 tot 18 maart woonde een delegatie van de vereniging een symposium bij van de Vakgroep Neerlandistiek aan de Karels Universiteit. Daar kijken wij met groot genoegen op terug.

Sinds 1922, dus nu 75 jaar, wordt aan dit vermaarde instituut Nederlands gedoceerd. De belangstelling voor het Nederlands is op dit moment zeer groot zodat men regelmatig aanmeldingen moet afwijzen bij gebrek aan capaciteit, in kwantitatieve zin, wel te verstaan.

Er was een fantastisch programma voorbereid. Daarmee hebben de organisatrices, ik noem de dames Zdenka Hrnčířová en Hanny Visser, veel eer ingelegd. De geschiedenis van de leerstoel overziend, globaal werkte zij maar eenderde van de tijd in vrijheid. Dus onder moeilijke omstandigheden met veel doorzettingsvermogen en liefde voor het vak,

dan spreken wij over Olga Krytová. Deze bescheiden vrouw werd door allen gezien als de inspiratrice en het grote voorbeeld. Veel Nederlandse literatuur vertaalde zij in het Tsjechisch, gedurende haar periode werden gemiddeld drie werken per jaar vertaald. Niet alleen door haar, zal zij direct opmerken, wanneer zij dit leest.

Het programma speelde zich af in Mánes, een cultureel centrum aan de oever van de Moldau. Ik schat dat er een honderdtal gasten waren, uit België, Zuid Afrika, Polen, Slowakije, Hongarije, Duitsland, Tsjechië en Nederland. Er werd een aantal voordrachten gehouden, bijna allemaal zeer interessant, ook zeer gevarieerd, afgewisseld met muziek en gelegenheid voor onderling contact. Eigenlijk zou het hele programma in 'AHOJ' gepubliceerd moeten worden, want als ik programma-onderdelen ga noemen, maak ik een selectie en doe daarmee onrecht aan anderen.

Wel wil ik de Zuid Afrikanen noemen. Hun ambassadeur was duidelijk present op een sympathieke manier - die taal alleen al! - en kwamen voor den dag met een fantastisch cabaret-programma, waarin een zangeres optrad, Laurika Rauch, die een grote indruk maakte. Wanneer u van haar een CD te pakken zou kunnen krijgen, moet u dat vooral doen.

Ik mocht bij het slotdiner namens de vereniging een couvert met inhoud overhandigen aan de Vakgroep. Zij zullen daar ongetwijfeld iets goeds mee doen ten bate van het Nederlands. Hoewel de Nederlandse Taalunie de vakgroep financieel steunt, blijven er toch altijd wensen on vervuld.

Het was waarneembaar dat er goed onderwijs gegeven wordt. De spreekvaardigheid van de studenten is zeer goed, ook al van de eerste-jaars. Woordgebruik en uitspraak voorbeeldig. Studenten voerden een toneelstuk op, waaraan het niveau van het onderwijs gemeten kan worden. En dan de jongedame, bij het begin van het symposium, die tolkte. Geweldig!

Het Nederlands is erg populair. De liefde tot de taal is ieder aangeboren - ik betwijfel dat - maar wanneer die bloedband ontbreekt ontstaat er toch ook affectie, die te koesteren is.

U merkt, dat wij geestdriftig teruggekeerd zijn.

Wij zijn onze vrienden en vriendinnen dankbaar. Vriendschap ontmoeten, ook van de deelnemers, is een voorrecht.

Arie Hoogstad

Carpooling Carpooling Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

VAN HET BESTUUR

Achternvijftig VNTS-ers schoven aan tafel tijdens onze jaarlijkse ledenvergadering. Een prettig sfeertje, een fijne dag. Kees Mercks hield een praatje en prees het nieuwe Tsjechische woordenboek aan, waarvan wij in Praag al kennis hadden genomen. Om in "stijl" te blijven, hebben wij de voorpagina ermee versierd.

Nu heel iets anders. De penningmeester heeft een "zwarte bak". Daar zitten de kaartjes in van de leden die hun contributie tot op heden nog niet hebben betaald. Oh, oh.

Die zwarte bak moet leeg, hoor. Liefst nog vóór hij de aanmaningen gaat schrijven. Helpt u mee? Dank, dank, dank.

H.G.B.

VAN DE REDACTIE

Tsjonge, Pasen alweer gehad op het eind van maart en dus nu alweer het aprilnummer van 'Ahoj'.

Er is weer van alles wat en voor elk wat wils, o.a. een leuke "Van de leden". Het "portret" is er ook en de muziekrubriek van het "Genootschap" is lekker vol. De leden die in de randstad wonen kunnen nog eens van pianomuziek genieten, zie daarvoor "Muzikale noten" waar tevens de concerten van Tsjechische blaaskapellen staan vermeld. Bij "Allerhande" een opmerkelijk aanbod.

Speciale aandacht voor enkele nieuwe adverteerders. Men kan in Nederland in het bezit komen van Becherovka, maar ook van het nieuwe Tsjechische woordenboek en er wordt in Tsjechië een nieuwe camping geopend door een onzer leden. Het plaatje daarvan ziet er in zwart/wit wat somber uit, de kleuren moet u er maar bij fantaseren.

Van 1 t/m 11 mei gaat de VNTS op vakantie naar Slowakije, maar dat wist u al wel. Vrijwel het gehele bestuur gaat mee (ondergetekende ook), maar Johannes en Hana Sugito blijven thuis.

Daarom het dringende verzoek kopij voor het mei-nummer tijdig te zenden naar:

Fam. J. Sugito, Slauerhofflaan 189, 2624 JZ Delft.

Alvast hartelijk dank!

Hennie van der Burg

Taalactiviteiten Slowaaks en Tsjechisch: inventarisatie, informatie.

Alle informatie over taalcursussen Tsjechisch of Slowaaks, privé- en groepslessen, docenten en studiebegeleiders, tolken en vertalers, is zeer welkom bij dhr. D.J.Dragt; hij wil deze op zijn beurt graag doorgeven aan belangstellenden.

Ook voor informatie over leermethoden en hun geschiktheid voor zelfstudie kunt u terecht bij:

D.J. Dragt, Einsteinlaan 27,
7904 EA Hoogeveen;
tel. 0528-262915.

JAZYK Vertalingen

Tsjechisch, Russisch, Pools

***TAALCURSUSSEN
OP MAAT VOOR
BEDRIJF EN PARTICULIER***

***VERTALINGEN, REDACTIE
EN CORRECTIE***

**J. Steijnstraat 143, 1544 XL Zaandijk
tel. 075-6219870
fax/modem 075-6219870**

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

Utrecht-Brno

De eerste contacten tussen Utrecht en Brno zijn ontstaan tijdens een conferentie over stedenbanden tussen "oost" en "west" in mei 1990 in Rotterdam gehouden. Dit leidde tot ontmoetingen in Utrecht en Brno waaraan zowel gemeentefunctionarissen als anderen deelnamen en mede op voorstel van de VNG werd in 1991 besloten dat het zwaartepunt van de contacten zou komen te liggen op projecten en uitwisselingen tussen de gemeenten op terreinen als onderwijs, monumentenzorg, huisvesting, gezondheidszorg en ruimtelijke ordening.

Verder kwamen verbindingen tot stand tussen de kamers van koophandel, de jaarbeurzen en onderwijsinstellingen waaronder de universiteiten van beide steden.

Tussen 1991 en 1993 kwam een aantal hogere gemeente-ambtenaren uit Brno naar Utrecht om deel te nemen aan het VNG-trainingsprogramma voor functionarissen uit Oost Europa en werden er over en weer werkbezoeken afgelegd.

Op 17 juni 1993 was de tijd rijp voor het ondertekenen van een intentieverklaring over samenwerking op het moment dat de stad Brno het 750-jarig bestaan vierde. In de intentieverklaring werden de terreinen omschreven waarop de samenwerking zich zou gaan toespitsen. Vermeld werden onder meer onderwijs en cultuur, gezondheidszorg en milieubescherming, huisvesting, monumentenzorg en toerisme. In de volgende jaren werden de voornemens verder gespecificeerd en aangepast.

De realisering van deze voornemens kende zijn ups en downs. Met de betrekkingen op onderwijsgebied liep het bijv. voorspoedig en ook de commerciële activiteiten zijn goed van de grond gekomen. Wat betreft de gezondheidszorg werd en wordt deelgenomen aan een NEWS-project, waarin naast Brno en Utrecht ook het Nicaraguaanse Leon participeert. Daarentegen werd een project op huisvestingsgebied belemmerd doordat financiering via Ecos/Ouverture niet haalbaar bleek.

Voor 1997 zijn ook weer de nodige activiteiten, deels in vervolg op al lopende, gepland. Met name komen de culturele betrekkingen aan de orde, omdat die tot nu toe wat minder aan bod zijn gekomen. Daartoe is voor de periode 21 - 25 mei a.s. een festival in Brno georganiseerd, waarop Utrecht een beeld wil geven van het cultureel gebeuren in brede zin in de stad Utrecht.

Het programma staat nog niet in alle details vast, maar zal volgens de voorlopige plannen muziek, dans, fotografie, film en beeldende kunst omvatten. In totaal gaat het om 200 deelnemers uit Utrecht. Lezers van 'AHOJ', die graag op de hoogte komen van het definitieve programma, kunnen desgewenst contact opnemen met Liesbeth Feikema van de gemeente Utrecht, tel.nr. 030-286 15 08.

Al het vorenstaande werd ontleend aan informatie die ontvangen werd van de heer Hans Versnel, coördinator Brno bij de gemeente Utrecht, waarvoor dank.

Bij genoemde informatie zat ook nog een exemplaar van "B'richt uit Brno 2", partnerstadkrant, uitgave School voor journalistiek en voorlichting. Het is een nummer van juni 1995 en de medewerkers schrijven er in over een aantal facetten van het reilen en zeilen in de tweede stad van Tsjechië. Van opera tot ijshockey en van een project voor zigeuners tot de ellende van het woningtekort. Een berichtje gaat speciaal over de stedenband tussen Brno en Utrecht en luidt als volgt:

*Restaurant
Behemen*

Het enige Tsjechische restaurant in Nederland
Vlees- en visspecialiteiten
Appelhaven 26
1621 BC Hoorn, tel. 0229-247692

"Utrecht heeft goede naam"

Als je in Brno een ambtenaar spreekt, wordt het je vlug duidelijk dat Utrecht als partner serieus wordt genomen. Mevrouw Helena Buriánová bijvoorbeeld, die verantwoordelijk is voor de betrekkingen van Brno met buitenlandse zustersteden, vindt dat Utrecht beter met haar stad samenwerkt dan andere steden.

Het Württembergse Stuttgart heeft wat anders aan haar hoofd (nl. hulp aan de voormalige DDR), van Leeds en het Oostenrijkse Sankt-Pölten merkt Brno niet zo veel en Rennes in Bretagne doet veel beloftes maar komt ze niet na.

De Utrechtse collega's, inclusief het college van B&W, dat zich geregeld in Brno laat zien, hebben er een goede naam. Zij staan er om bekend dat ze Brno niet behandelen als een klein en arm zusje ergens in de derde wereld.

Bernard Martens van Vliet"

Geschreven in 1995, maar met de culturele manifestatie van mei 1997 in het vooruitzicht lijkt de band Utrecht-Brno nog steeds een bloeiend karakter te hebben.

Jan van Gastel

VAN DE LEDEN

De redactie ontving een gemêleerd boeket aan inzendingen.

Van *Bart Keus/Erlecom* een aankondiging van een expositie, zie daarvoor "Wat het oog streelt".

In de rubriek "Allerhande" hebben wij het bericht van *Harm Jan Korthals Altes/Driebergen* geplaatst.

In deze rubriek een oproep van *Edmond Varwijk/Assen*, een kort briefje van *Jan van Gastel/Rijs-wijk* en een stukje poëzie van een talentvol lid, ingezonden door *Zuzana Baakman/Zutphen*.

Remigratie naar de Tsjechische Republiek

Voor mijn doctoraalscriptie Sociale Geografie ben ik op zoek naar informatie omtrent de remigratie van Tsjechen en personen van Tsjechische afkomst, die na de Fluwelen Revolutie naar dat land zijn geëmigreerd (geremigreerd).

Mijn naam is Edmond Varwijk en ik zit in de laatste fase van mijn studie Regionale Geografie aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Van veel mensen die ik benaderd heb kreeg ik enthousiaste reacties aangaande het onderwerp, en inmiddels heb ik ook al de steun van een doctor in de Geografie die verbonden is aan de Karels Universiteit te Praag. Echter het ontbreekt mij nog aan contacten met mensen die daadwerkelijk naar Tsjechië zijn teruggekeerd. Beschikt U over namen en adressen of heeft U anderszins suggesties of opmerkingen die mij van nut kunnen zijn, schroom niet en bericht mij a.u.b. Alle informatie zal, zeker waar het namen en adressen betreft, met alle respect en terughoudendheid worden behandeld en slechts worden gebruikt om de desbetreffende mensen te benaderen voor een interview. Bij voorbaat mijn dank.

Vanaf eind april ben ik voor mijn onderzoek in Tsjechië. Reacties kunnen echter zondermeer naar het onderstaande adres en worden dan aan mij doorgestuurd.

Wanneer mijn scriptie klaar is zal ik een samenvatting aan de redactie van 'Ahoj' ter publicatie voorleggen.

Edmond Varwijk, Vlinderkleuven 96, 9403 ZJ Assen. Tel. 0592-371543

Bij velen die al wat langer VNTS-lid zijn is Zora Svobodová een welbekend persoon. Als cymbaliste van het vroegere Staatsensemble en later als leidster-cymbaliste van de muziekgroep Vonička heeft ze menige jaarvergadering helpen opluisteren.

Zora is erg gesteld op Nederland en de Nederlanders en draagt vooral de VNTS en haar leden een warm hart toe. Tijdens een recent bezoek aan Praag vroeg ze mij "iedereen" de groeten te doen. Wat bij deze via 'Ahoj' dus gebeurt!

In huize Svobodová is veel vreugde over het met veel lof afstuderen van de jongste dochter Zorka (Zora) aan de muziekacademie. Zorka heeft gekozen voor de cello en gaf in het kader van de afronding van haar studie op 25 maart jl. een concert in het Lichtenštejnský Palác, waarbij zij werken van Dvořák, Martinů en Eben speelde.

Een en ander was een groot succes.

In het verleden heeft ook Zorka wel op de VNTS-vergaderingen gespeeld, dan als celliste in de groep van haar moeder. Daarbij is 'n keer, jaren geleden al weer, een ongelukje met haar cello gebeurd. Leden van de VNTS hebben toen via een "cello-actie" geld gegeven als bijdrage in de hoge kosten van reparatie.

Jan van Gastel

Een paar weken geleden heeft me Dana Kannegieter, docente Tsjechisch in Haarlem, het gedicht Celá podzimková van František Halas gestuurd als voorbeeld voor het leren van bijvoeglijke naamwoorden.

Op de cursus Tsjechisch in Doetinchem hebben we met de cursisten dit gedicht geanalyseerd en er uitvoerig over gesproken: hoe werkt het op ons, wat voor beelden komen op ons af, associeren wij ons met dit gedicht? Mieke Duckers (lezeres van de VNTS) liet zich inspireren tot de volgende interpretatie. Ik vond het zó mooi dat ik graag zou willen dat ook de andere leden van de VNTS van dit gedicht kunnen genieten.

František Halas:
Celá podzimková

Šaty měla podzimkové
a vlasy měla podzimkové
a oči měla podzimkové

Ústa měla podzimková
a ňadra měla podzimková
a smění měla podzimková

Život měla podzimkový
a klín měla podzimkový
a úsměv měla podzimkový

Chut měla podzimkovou
a něhu měla podzimkovou
a úzkost měla podzimkovou

Byla celá podzimková
jako báseň dušičková

František Halas:
Alles is herfstig

Haar kleren waren herfstig
en haar haren waren herfstig
en haar ogen waren herfstig.

Haar lippen waren gerijpt
Haar boezem was gerijpt
Haar dromen waren gerijpt.

Haar leven was bijna geleefd
Haar schoot was verdord
Haar glimlach wijs en wetend.

Haar smaak was tot wasdom gekomen
Haar tederheid begrijpend
Zij was haar angst bijna voorbij.

Zij was de herfst
als 'n gedicht voor Allerzielen.

Vertaling: Mieke Duckers

Met vriendelijke groeten,
Zuzana Baakman-Bečková

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

Uit de knipselmap

* Bij de parlementsverkiezingen van bijna een jaar geleden wisten de Tsjechische sociaal-democraten, aangevoerd door de snel populair geworden Miloš Zeman, een onverwacht gunstig resultaat te bereiken. Het leek er echter al vlug op dat de partijleiding de weelde niet kon dragen. Er braken conflicten uit, die mede een oorzaak vonden in de soms nog al onbehouwen acties van Zeman in het parlement. Diens beschuldiging dat de regering Klaus van de Tsjechische republiek een politiestaat wilde maken, ging velen te ver. Bij de verkiezingen voor de senaat in november jl. viel het resultaat van de ČSSD dan ook tegen. Voor Miloš Zeman was dit geen reden voorzichtiger te worden. Bij de discussies over het Duits-Tsjechische verzoeningsverdrag werden standpunten verkondigd die rechtstreeks uit het gedachtengoed van communisten en republikeinen afkomstig waren. Volgens waarnemers om al vast onder de aanhangers van extreem links en rechts potentiële kiezers te werven. Begin maart wilde Zeman bij de republikeinen kennelijk een wit voetje halen. Bij een stemming over het opheffen van de parlementaire onschendbaarheid van afgevaardigden van de republikeinse partij, die het met o.a. racistische uitspraken wel heel erg bont hadden gemaakt, stemde de ČSSD-fractie op één man na tegen. Dit onder zware druk van de partijleider, die "tactische overwegingen de voorkeur gaf boven een principiële politiek".

Op het ČSSD-partijcongres, op 15 en 16 maart jl. in Bohumín gehouden, werd hier en daar kritiek op voorzitter Zeman uitgeoefend en werden enkele personen als bestuurslid gekozen, die de partijleider liever niet als zodanig had gezien, maar de herverkiezing van de nummer een zelf kwam probleemloos tot stand. Met een wat kleinere meerderheid dan twee jaar geleden, dat wel. Volgens veel commentatoren

in de media zal Miloš Zeman zowel tegenover andere partijen als tegenover zijn eigen partij open moeten gaan staan voor een meer positieve, constructieve dialoog, wil hij een succesvolle oppositie tegen de rechts-liberale regeringscoalitie kunnen worden en zijn eigen partij bijeen kunnen houden. Vooralsnog lijken vooral de christen-democraten van Josef Lux in de lift te zitten. Bij recente opinie-onderzoeken is gebleken dat vooral zij profiteren van de afnemende populariteit van de sociaal-democraten, die in het politieke centrum terrein hebben verloren (Prague Post en Prager Zeitung, maart 1997).

* Vanaf 1 juli a.s. worden de huurprijzen in Tsjechië veel hoger. In Praag zal de prijsstijging 100% bedragen, elders gemiddeld de helft. Ook energie wordt spoedig duurder, naar verwachting tussen de 15 en 20%. Daarboven komt per 1 januari 1998 een verhoging van de BTW op de energierekening van 5 tot 22%. Had het aan regeringspartij ODA geleden, dan waren deze verhogingen nog groter uitgevallen, maar de regering durfde dat niet aan. Ook een volledig vrijlaten van de huur voor woningen over twee jaar niet, gelet op het enorme tekort aan woningen, vooral in de grote steden. Teleurstelling bij de verhuurders, die meer hadden verwacht van vooral premier Klaus zelf, bij wie zij instemming hadden verwacht voor hun stelling dat door het loslaten van de huurprijzen een goed werkende woningmarkt zou ontstaan. Maar de grote voorvechter van de vrije markt gaf deze keer niet thuis. En ging overigens ook niet in op een voorstel van coalitiegenoot CSU-ČSL (Christen-democraten) om de nieuwbouw van woningen met grote subsidies te gaan steunen. De sociaal-democratische ČSSD liet weten de prijsverhogingen "schadelijk" te vinden, maar kwam niet met tegenvoorstellen.

* De snel groeiende economieën hebben een aantal landen in Zuidoost Azië de naam "tijger" bezorgd, wat staat voor snel, slim en agressief. Volgens sommigen was de Tsjechische republiek voorbestemd de "tijger" in midden-Europa te worden. De minister van industrie Vladimír Dlouhý heeft kort geleden die wensdroom - die even realiteit leek - naar het rijk der fabelen verwezen, onder de aantekening dat hij zelf ook nooit Tsjechië als "tijger" had gezien.

"Omdat er in midden-Europa nu eenmaal geen tijgers leven", grapte de minister, maar natuurlijk had hij sterkere argumenten. Naar zijn mening zijn afname van productiviteit en economische groei, de toenemende sociale spanningen, het vrij snel stijgende aantal werklozen (behalve in enkele grote steden) en het niet onder controle krijgen van lonen en prijzen de grootste problemen. Ook het achteruitgaan van de investeringen is volgens Dlouhý een teken aan de wand, evenals het grote tekort op de handelsbalans. Hij vindt verder dat er veel te veel gepraat wordt over veranderingen zonder dat er echte plannen op tafel komen, laat staan er iets gedaan wordt. Het vastlopen van de grote privatiseringen is voor hem daarbij het meest hinderlijke. Aldus de Prager Zeitung op 20-3-1997.

* In dezelfde krant, zelfde nummer, gaat een redacteur in op de door minister Dlouhý genoemde privatiseringsproblemen. De schrijver, Jiří Kosta, ziet net als de minister, hierin een hoofdoorzaak van de economische stagnatie. De privatisering van kleine bedrijven noemt hij redelijk geslaagd, al is het aantal ondernemers wel erg groot geworden en zullen er nogal wat teleurgesteld en gefrustreerd het veld moeten ruimen. Zo'n sanering is op zich heel gezond, vindt Kosta.

De privatisering van de grote staatsondernemingen was van het begin af moeilijker. Het couponsysteem was een aardig bedenkfel en werd goed voorbereid. Maar het ging daarna te traag en de nieuwe aandelenbezitters waren meer in de dadelijke waarde geïnteresseerd dan in later voordeel. Ook de behoefte aan méér geld voor nieuwe investeringen werd onderschat. Uiteindelijk kon via de coupons maar zo'n 40% van de privatiseringen gerealiseerd worden. Verkopen van grote pakketten aandelen, veilingen, het "opslaan" van aandelen in het nationale vermogensfonds, in totaal is dit de meerderheid blijven uitmaken.

Over het hoe verder, bestaan onder de economen nog al wat controversen. Een hoofdstuk apart zijn daarbij de "strategisch" belangrijke ondernemingen, zoals de grote banken, vliegtuigfabrieken en andere top-industrieën. Ondanks andere uitspraken vreest een deel van de economische denktank, dat de overheid hier probeert een vinger in de pap te houden. Omdat het met de ethische normen en het rechtsbewustzijn nog niet zo goed gesteld is, zou nu snel forceren van volledige privatisering gevaren kunnen inhouden en zou nog enige tijd overheidsmacht nuttig kunnen zijn, vinden anderen echter.

Jiří Kosta gelooft dat de privatisering ook hier consequent en snel doorgevoerd moet worden. Anders zullen de bedrijfsleidingen zich nog langer aan hun machtsposities kunnen blijven vastklampen en veranderingen blijven blokkeren. Dus zo vlug mogelijk nieuwe eigenaren zoeken, die visie hebben en investeringen kunnen aantrekken. Volgens Kosta zal men het vooral in het buitenland moeten zien te vinden. Onder nieuwe leiding zullen dan ook de goede managers van Tsjechische huize, die nu al in de bedrijven werken, betere vooruitzichten krijgen. Dat de "uitverkoop" van het Tsjechische bezit naar het buitenland voor veel Tsjechen een onverteerbare gedachte is, laat de schrijver onbesproken (Prager Zeitung 20 maart 1997).

* In Praag is op 20 maart de actie "Drogy 97" van start gegaan. Het gaat om een nieuwe aanpak van de problemen met drugsverslaafden en in de hoofdstad is er voor dit jaar twintig miljoen kroon voor uitgetrokken. Dit op het moment dat bekend werd, dat het aantal verslaafden in 1997 sterk is gestegen en dat de gebruikers van harddrugs voor tweederde jonger zijn dan 19 jaar. Over de besteding van het budget is nogal wat onenigheid ontstaan. Volgens richtlijnen van overheidswege moet bijna 70% besteed gaan worden aan voorlichting en preventie, maar een aantal deskundigen wil dat er meer geld gaat naar de behandeling van reeds ernstig verslaafden (Prager Zeitung 27-3-1997).

* Sinds jaren worden in de Tsjechische republiek opinie-onderzoeken gehouden om de populariteit van o.m. de president en regeringsfunctionarissen te peilen. Voor president Havel waren de cijfers altijd gunstiger dan voor wie ook. Nog in december 1996 kon hij bij 90% van de bevroegden geen kwaad doen. Nu, drie maanden later, is dit 68% geworden en dat is een flinke daling. Als belangrijkste oorzaak geldt het nogal onverwachte huwelijk met de actrice Dáša Veškrnová. Ook Havel's nogal barse reactie op voorzichtige kritiek ("binnen een jaar na de dood van Olga") is hier en daar niet goed gevallen en hetzelfde geldt voor het haast openlijk geruzie van de president met een familielid over teruggekregen onroerend goed. De Prager Zeitung, die aan de enquête een stukje wijdde, vindt dat bijna 70% vertrouwen toch altijd nog prachtig is en stelt verder dat sterren als Havel nooit ondergaan, hoogstens af en toe wat verbleken.

Jan van Gastel

OVER SLOWAKIJE

Niet alle Slowaakse theaters steunen de staking.

Slechts 16 van 21 Slowaakse theaters steunen de staking, die op 22 februari jl. werd uitgeroepen. Acteurs zullen optreden en na hun optreden waarderen ze het publiek vanwege hun verzoek aan het ministerie van cultuur. Ze vragen voor de terugkeer van de soevereiniteit aan alle theaters, ze willen alleen winnaars van competities om directeur te worden en ze eisen een bevestiging van het goedkeuringsproces, dat dan gevormd zal worden door een onafhankelijk comité.

Op het laatste moment voorkwam Miroslav Fischer, algemeen directeur van het Nationale Slowaakse Theater in Bratislava, een staking, omdat hij toch Juraj Slezáček benoemde als toneeldirecteur. Slezáček wordt gesteund door de acteurs in tegenstelling tot Leopold Haverl, die in eerste instantie benoemd was, alhoewel hij niet de winnaar was van de keuze.

Op de morgen van de 10de maart zo'n 200 Slowaakse artiesten verzamelden zich voor het ministerie van cultuur in Bratislava om te demonstreren tegen de praktijken van het ministerie. Alhoewel de theaters aan het staken zijn, lijkt minister Hudač niet verontrust te zijn.

Dezelfde dag beëindigde een groep van de oppositie een onderzoek naar de handelwijze van het ministerie. Ze waren ook bezig een discussie aan te gaan met de 16 stakende theaters. De protestdemonstratie, waarbij artiesten het ministerie binnendrongen, werd direct veroorzaakt door het feit dat Hudač de vertegenwoordigers van de oppositie toestond de hal te betreden. Zo'n 60 acteurs, journalisten en vertegenwoordigers van de oppositie installeerden zich voor het kantoor van de minister en eisten een dialoog. Hudač ontmoette alleen de oppositie, waarbij hij de artiesten een discussie beloofde op 13 maart. Hudač tekende echter geen verklaring dat er een discussie zal plaatshebben. In plaats daarvan ontvluchtte de minister het gebouw toen de politie verkondigde dat ze een bom hadden gevonden. Maar de artiesten verlieten het gebouw niet en in protest bleven ze de hele nacht. Ze werden gesteund door de beroemde opera-tenor Peter Dvorský en de voorzitter van de Christen Democratische Beweging Jan Černogurský.

Opiniepeilingen: regeringscoalitie gaat achteruit.

De huidige regeringscoalitie met Beweging voor een Democratisch Slowakije (HZDS), de Slowaakse Nationale Partij (SNS) en de Slowaakse Arbeiders Associatie (ZDS), heeft al 9% van zijn populariteit verloren sinds de verkiezing in 1994. Indien algemene verkiezingen nu zouden worden gehouden, dan zou de coalitie zijn meerderheid verliezen. De achteruitgang is het sterkst waarneembaar in Mečiar's HZDS: van 34,96% in 1994 naar 28,5% nu. Aan de andere kant de partijen van de Blauwe Alliantie (de Christen Democratische Beweging, de Democratische Partij) verbeterden hun positie van 18,7% naar 28,8%.

Tsjechisch Slowaakse verklaring.

De Slowaakse premier Vladimír Mečiar ontmoette Rudolf Slánský, de nieuwe Tsjechische ambassadeur voor Slowakije, voor de eerste keer. Ze spraken over een mogelijke Tsjechische Slowaakse verklaring, die de verdeling van de financiën zal regelen na de splitsing van Tsjechoslowakije.

Mečiar stelde de nul-optie voor: het uitwissen van de Slowaakse schulden van 24 miljard Tsjechische kronen, dat overbleef na de verdeling van de Staatsbank van Tsjechoslowakije. De Slowaakse regering heeft deze schulden niet erkend en leidende Slowaakse politici hebben herhaaldelijk verzocht om de terugkeer van de goudreserves die Slowakije toebehoren en die nu nog opgeslagen liggen bij de Tsjechische Nationale Bank in Praag.

Het idee van een Tsjechisch-Slowaakse verklaring werd voor de eerste keer genoemd tijdens een interview voor Lidové Noviny door Václav Klaus op 14 februari.

De geplande ontmoeting met Klaus in april of mei moet een oplossing brengen in de kwestie van deze verklaring. Het zal hun eerste officiële ontmoeting worden na de opdeling van Tsjechoslowakije.

No Boženko! - Ja ani neveděl, že takový slova znáš!

Goh, Boženko! Ik wist niet eens dat jij zulke woorden kent!

Nieuws in het kort:

- De Slowaakse president Michal Kováč zei dat hij overweegt om het referendum over de toetreding van Slowakije tot de NAVO te combineren met het referendum over directe presidentsverkiezingen.
- De Oost-Slowaakse staalindustrie (VSZ) in Košice zal de Hongaarse staalmarkt betreden en zal vermoedelijk een aanzienlijk aandeel verwerven in de sector daar. Een akkoord uit 1994 beperkt VSZ echter tot het exporteren van slechts 50.000 ton staal per jaar.
- De regering accepteerde een 20% stijging van de prijzen voor binnenlandse postdiensten vanaf 1 april.
- De coalitiepartijen SNS en ZDS vroegen de kiezers tegen een NAVO-lidmaatschap te stemmen in een referendum.
- De Slowaakse inflatie bereikte een niveau van 6% in februari.
- Volgens de dienst van de president zal de evaluatie van de petitie voor directe presidentiële verkiezingen aan het eind van deze week klaar zijn (zo'n 5 à 6% van de handtekeningen zal ongeldig zijn, vanwege onvolledige gegevens).

Guido Schöpping

Nieuws over Slowakije

Referendums.

Op 23 en 24 mei kunnen de Slowaken zich uitspreken over vier vragen door middel van een referendum. Drie vragen gaan over toetreding van Slowakije tot de Navo, de stationering van kernwapens en over militaire bases op Slowaaks grondgebied. De vierde vraag gaat over de vraag of de president rechtstreeks door het volk moet worden gekozen. Het is onduidelijk of de grondwet kan worden gewijzigd als de bevolking in meerderheid 'ja' zegt op de laatste vraag. Diverse partijen willen het constitutionele hof vragen om een uitspraak.

Premier Mečiar in het buitenland.

Premier Mečiar had op 6 maart een ontmoeting met zijn Oekraïense ambtgenoot over de Navo uitbreiding, over de bouw van een autosnelweg tussen de twee landen, over de liberalisering van de handel en over de positie van de ongeveer 30.000 Oekraïners die illegaal in Slowakije werken.

Op zijn eerste officiële bezoek aan een Westeuropese land sinds zijn aantreden in 1994 heeft premier Mečiar op 19 en 20 maart Frankrijk bezocht. Tijdens een ontmoeting met president Chirac heeft hij diens steun gevraagd voor toelating van Slowakije tot de Navo.

Gabčíkovo.

De zitting van het Internationale Gerechtshof in Den Haag is geopend met de pleidooien van Hongaarse kant. Slowakije zal daarop eind maart reageren. Een uitspraak wordt niet voor de zomer verwacht.

Economisch nieuws.

De Nationale Bank van Slowakije heeft bekend gemaakt dat de inflatie over 1996 is gestegen tot 5,4% en dat de groei van het Bruto Nationaal Produkt 6,8% bedroeg. Verder wordt er in de Slowaakse pers druk gespeculeerd over banden tussen de regering en Devín Banka, de enige Slowaakse bank met aanzienlijke hoeveelheden Russisch kapitaal.

Nieuwe ambassadeur?

Het dagblad SME noemt op 6 maart de namen van 11 personen die volgens dit blad op de nominatie staan om ambassadeur te worden. Voor Nederland wordt de naam genoemd van L. Kopaj. De benoeming is nog niet definitief omdat Nederland er nog mee moet instemmen.

Sytse Knyppstra

TSJECHISCHE PORTRETten (XXXIV)

Josef Dobrovský en de Tsjechische Verlichting

In het verleden heb ik verschillende figuren behandeld, die beschouwd moeten worden als vertegenwoordigers van wat de Tsjechen noemen de "literatura Českého národního obrození" oftewel de Tsjechische nationale wedergeboorte. Ik denk aan Palacký, Havlíček, Jungmann e.a. Uiteraard moet hiertoe ook Josef Dobrovský (1753-1829) worden gerekend, de grondlegger van de Slavische filologie. Na de opheffing van de Jezuïeten orde, waartoe hij behoorde, in de Oostenrijkse landen, studeerde Dobrovský in Praag theologie en filosofie en werd daarna huisleeraar bij graaf Nostitz, wiens paleis nog altijd prijkt in de Tsjechische hoofdstad.

Daarna trad Dobrovský in 1786 op als rector van het priesterseminarie van Olomouc maar werd gedwongen na de sluiting hiervan zich weer in Praag te vestigen. Zijn grote bijdrage tot de nationale en culturele wedergeboorte van Bohemen vormde de publikatie van zijn "Geschichte der böhmischen Sprache und

Literatur". De eerste uitgave liep niet verder dan het jaar 1526 maar later volgden nog delen die ook de perioden tot Dobrovský's eigen tijd behandelden. Dobrovský voerde bovendien een hervorming van de Tsjechische orthografie in, waartoe Jan Hus een eerste aanzet had gegeven.

Zijn belangstelling voor volkskunde bewees hij door de oprichting van de tijdschriften "Slavín" (1806) en "Slovanka" (1824). Hoogtepunt van zijn filologische arbeid vormde zijn grammatica "Institutiones linguae slavicae dialecti veteris" (1822), waardoor hij bekendheid kreeg ver over de grenzen van zijn vaderland. Al in 1795 publiceerde Dobrovský zijn "Litterarisches Nachricht von einer Reise nach Schweden und Russland" waar hij zich met Slavische oudheden en handschriften had beziggehouden. Dobrovský bestudeerde ook uitvoerig andere Slavische talen. Opmerkelijk is, dat hij zelf alleen in het Duits en Latijn schreef. Zijn filologische studie leidde tot opmerkelijke resultaten. Al in 1778 kon hij door een kritische studie aantonen, dat een aan de apostel Marcus toegeschreven fragment van het Evangelie op een vervalsing berustte. Ook twijfelde hij (evenals Masaryk!) aan de echtheid van het handschrift van Grünberg (Zelená Hora) waarvan de Tsjechische nationalist pretendeerde dat het een origineel middeleeuws handschrift uit de 10de eeuw was, gewijd aan de legendarische vorstin Libuše. Deze handschriften zouden bewijzen dat het Tsjechisch al vroeg over een belangrijke literatuur beschikte.

Zijn "Ausführliches Lehrgebäude der böhmischen Sprache" (1809) was van even groot belang. Ook publiceerde hij een "Deutsch-Böhmisches Wörterbuch". Aan deze grote Tsjechische geleerde en patriot herinnert in het befaamde Nostitzpaleis aan de Maltézské náměstí, waar ook de Nederlandse ambassade is gevestigd, nog de Dobrovský-Bibliotheek, die in 1953 zijn naam kreeg. Hier staat ook zijn borstbeeld.

In 1823 ontmoette Dobrovský Goethe in Marienbad. Hij gaf geleerden als Josef Jungmann (zie ledenbrief nr. 114, 1996), František Palacký (zie ledenbrief nr. 105, 1995) een sterke stimulans waardoor deze in zijn voetspoor een belangrijke bijdrage zouden leveren tot de nationale wedergeboorte.

Nog een enkele opmerking over Dobrovský's grote waardering voor de 16de eeuw, die hij beschouwde als het "gouden tijdperk". Met het jaar 1620 (de slag op de Witte Berg) begon volgens hem het verval van Bohemen, dat naar zijn mening in zijn eigen tijd nog aanhield. Zijn grote waardering voor de 16de eeuw berustte op de betekenis, die hij hechtte aan de literaire werken van die tijd. Maar vooral zijn overtuiging dat toen de Tsjechische taal zijn hoogtepunt in zijn ontwikkeling had bereikt liet zich hier gelden. Hierbij verloor Dobrovský enigszins uit het oog dat de gesproken taal zich sedert de 16de eeuw, dus twee eeuwen lang, ontwikkeld had.

De literatuurhistoricus Arne Novák karakteriseerde de "blauwen rabbé" Dobrovský met enige overdrijving als "een held van de geest temidden van een leger pedanten"!

Dobrovský, die beschouwd kan worden als de grondlegger der slavistiek, gaf tezamen met Antonín Pišaly nog een boek "Sbírka českých přísloví" (Verzameling Tsjechische spreekwoorden, 1804) uit, waarin oude en nieuwe spreekwoorden waren opgenomen. Van groot belang was zijn analyse van de Tsjechische dichtkunst. Zijn studie leidde hem tot de conclusie, dat er slechts één Slavische natie is, dus ook één Slavische taal, literatuur en cultuur die in verschillende sectoren (Tsjechisch, Russisch, Pools) onderscheiden moeten worden; een opvatting, die uiteraard ook bestrijding vond. Deze theorie leidde ook tot de conclusie, dat er in feite maar één Tsjechoslowaakse natie was, een gedachte, die bij de stichting van de republiek Tsjechoslowakije in 1918 politiek gestalte kreeg. Het feit, dat de Slowaakse literatuur sedert haar ontstaan in het begin van de vijftiende eeuw in het Tsjechisch werd geschreven, ondersteunt niet alleen de these van Dobrovský maar doet bovendien de vraag rijzen of de splitsing van Tsjechië en Slowakije cultureel gezien wel noodzakelijk was! Deze werken behoren derhalve zowel tot de Tsjechische als tot de Slowaakse literatuur. Duidelijk is dat de taaltheoretische opvattingen van Dobrovský ook nu nog tot praktisch-politieke consequenties leiden! Evident is, dat de splitsing van Tsjechië en Slowakije en zuiver politieke en geen culturele beslissing was.

Peter Krug

De Dobrovský-Bibliotheek in het Nostitzpaleis.

**tsjechrent
cottages**

Znojmo - Vranov en Bitov

Vakantie in schilderachtige wijnstreek

Kastelen, meren, uitzichten, natuurparken, monumenten

Vrijstaande woningen en appartementen, 2 - 26 pers. Tevens horsefarm accommodatie met uitgebreide paardrij(les) mogelijkheden en zeer luxe kamers. bv.: 1 pers. f 25,- / 2 pers. f 35,- / 4 pers. f 55,- p/d
Woning aan water voor 4 pers. f 340,- p.w / in hoogseizoen. Kwaliteit en low-budget door ons directe contact met de verhuurders. Onze vertegenwoordigers zijn in de directe omgeving aanwezig.
Afwisselend landschap met helder zwemwater en recreatie mogelijkheden
info: ma/za. tot 21.00u tel. 0527-652830 / 652145 Fax. 0527-652101

GENOOTSCHAP VOOR TSJECHISCHE EN SLOWAAKSE MUZIEK

Josef Suk en zijn "Praag"

Een beetje verwarrend is het wel. Josef Suk is een bekende componisten- en violistennaam in Tsjechië, maar er is nogal wat verwarring wie nu de een en wie de ander is. Dat komt omdat de componist Josef Suk ook violist was en de violist Josef Suk ook wel componeerde. Bovendien waren ze familie van elkaar: de violist was een neef van de componist! Hoe dan ook: de componist Josef Suk leefde van 1874 (*Krečovice) tot 1935 (†Benešov).

Zoals zo vaak bij Tsjechische componisten het geval is, kreeg ook Suk voor het eerst contact met muziek door kerkkoren en plaatselijke harmonie-orkesten. Daarna naar het conservatorium in Praag waar hij voor violist studeerde. Dan komt een belangrijke compositiestudie bij Antonín Dvořák, wiens dochter Ottilie hij trouwde en waarmee hij tot haar dood in 1906 acht jaar gelukkig gehuwd is geweest.

Josef Suk was de oprichter van het fameuze Boheems Strijkkwartet, nu al lang ter ziele, maar in de tijd van bestaan een wereldberoemd ensemble. Josef Suk heeft daar niet minder dan veertig jaar in meegespeeld als primarius.

In 1922 werd Suk professor voor compositie aan het conservatorium van Praag en heeft in die functie zeer veel jonge Tsjechische componisten opgeleid.

De muziek van Josef Suk is door en door Boheems, dat wil zeggen dat het Boheemse landschap steeds weer als thema in zijn muziek voorkomt. Veel componisten hebben dat in die periode: het ontwakende nationalisme, de trots op het eigen land en het putten uit de eigen muzikale volkscultuur zijn van groot belang voor het profileren van een eigen (muziek)cultuur en daarmee voor het heil en de voorspoed van wat er zich binnen de landsgrenzen afspeelt. Janáček doet dat voor Moravië in het bijzonder, Grieg in Noorwegen, Sibelius in Finland, Granados in Spanje, Moussorgski in Rusland, enz. enz.

De muziek van Josef Suk is natuurlijk de muziek van zijn tijd. Hij onderging belangrijke invloeden van Dvořák zoals deze op zijn beurt weer door Brahms beïnvloed werd en deze weer door Van Beethoven.

Het oeuvre van Josef Suk is rijk en veelzijdig. Het omvat veel kamermuziek, koorwerken, orkestwerken (waaronder symfonieën, concerterende werken, symfonische gedichten, enz.), toneelmuziek en volksliedbewerkingen.

Eén van de bekendste orkestwerken van Suk is het symfonisch gedicht "Praag", opus 26, gecomponeerd in 1904. Het werk is gebaseerd op een gedicht van Svatopluk Čech (1846-1908) over de beroemde Hussietenleider Jan Žižka en de belegering van Praag door de kruisridders in 1424. De componist schrijft als commentaar bij zijn werk: "als in een verafgelegen mist verschijnt uit een lang vervlogen tijd het beeld van de stad Praag. Herinneringen aan de geschiedenis en de oorlogen die de stad in het verre verleden hebben geteisterd komen tot leven en daarmee de politieke stormen en de verwarringen die het voortbestaan van de stad voortdurend hebben bedreigd. Tenslotte is er het beeld van de toekomstige glans van de stad".

"Praag" van Josef Suk is gebouwd op een centraal muzikaal gegeven, het "Praagmotief", gespeeld door twee hoorns. Dit motief wordt door de hele compositie als een rode draad

gebruikt. De melodie ervan is ontleend aan het oude Hussietenlied "Die Ihr Gottes Streider seid". Een ander belangrijk muzikaal motief is de door de hobo gespeelde "liefdes"melodie. Dan volgt een dramatische en heftige episode in het stuk die aan de slagen en oorlogshandelingen uit het

verre verleden refereren. In het indrukwekkende laatste gedeelte van het stuk wordt het "liefdes"thema weer hervat en een prachtig coda met daarin het koraal, het "Praagmotief", besluit op grandioze wijze het totaal.

"Praag" van Josef Suk vond ik weer eens terug in mijn CD-collectie en ik kon het niet nalaten u erover te berichten. Het werk wordt gespeeld door het Tsjechisch Philharmonisch Orkest onder leiding van Libor Pešek en is op CD gezet op het label Supraphon in 1984. Een oudje dus, maar nog steeds om echt van te genieten!

Wim Brandse

Een bericht uit Praag - De Martinů-stichting

Praha, Pasen 1997

Terwijl de "Familie Novák" het resultaat van onze november-conferentie wel als een volkomen achterhaalde momentopname zal beschouwen (banken bankroet, ziekenhuizen, waaronder een kinderziekenhuis, failliet, of althans in de grootste problemen), is er toch nog iets moois te vermelden op het culturele, speciaal op het muzikale gebied; goed nieuws van daar is vrijwel altijd muzikaal nieuws.

Ik wil het hebben over de Stichting Bohuslav Martinů (Nadace Bohuslav Martinů), die in wezen al bestaat sinds januari 1977, toen de weduwe van de componist de auteursrechten aan het Tsjechisch Muziekfonds overdroeg, maar sinds 1992 een geheel zelfstandige rechtspositie inneemt.

Enige prominenten in het bestuur zijn de voorzitter Viktor Kalabís (componist), Ivan Štraus (violist, leraar aan de muziekakademie); in de raad van beheer o.a. de componist O.F. Korte, de pianist Emil Lechner.

De secretaris, de musicoloog Aleš Březina ontving mij hartelijk in het studiecentrum, gelegen aan het Kinskýplein (Náměstí Kinských) huisnr. 3, in Praag-Smíchov. Hij vertelde over de activiteiten van de stichting. In het studiecentrum bestaan verschillende ruimten waar men de rijkelijk aanwezige partituren en handschriften van Martinů kan bestuderen (Březina vertelde dat er nog steeds onbekende werken worden gevonden, zoals bijvoorbeeld een militaire mars voor blaasorkest met solo-altviool, gecomponeerd in dezelfde tijd als de bekende "Soldatenmis", kort voor het uitbreken van Wereldoorlog II). Verder zijn er boekwerken te raadplegen die met het leven van de componist indirect verband houden, zoals bijvoorbeeld de brieven van Albert Roussel (bij deze Franse componist was Martinů enige tijd in de leer). Men kan banden, platen en CD's beluisteren, video-opnamen bekijken. In de toekomst wil men er ook een vleugel plaatsen, zodat men kan spelen bij de studie. Het ziet er alles zeer gezellig en aangenaam uit.

Ook is er een ruimte om koffie te drinken - niet te versmaden.

Tot de activiteiten behoort een jaarlijks festival - het laatste werd gehouden in december 1996 - waaraan ook een interpretatiewedstrijd is verbonden voor piano, strijkinstrumenten en ensembles. Eind mei organiseert men tevens een musicologisch colloquium met internationale deelneming, waarover ik in een volgende 'Ahoj' nader zal berichten.

Voor iedereen die in Martinů geïnteresseerd is: op CD is een eerste opname verschenen van de opera "Les trois souhaits" ("De drie wensen"), een opname van radio Brno, Supraphon SU 3103-2611. Het werk ontstond in 1929 en is typisch voor de Jazz-invloed in het werk van de componist. De opname is voortreffelijk en goed gedocumenteerd.

Adres van het studiecentrum: Náměstí Kinských 3, 150 00 Praha 5.

Openingstijden: Maandag, woensdag en vrijdag 13.00 - 17.00 uur. Op andere tijden ook na afspraak. Gesloten in juli en tussen Kerstmis en Nieuwjaar.

Correspondentie-adres: Bohuslav Martinů Foundation, Besední 3, CZ-11800, Praha 1. Tel/Fax: 420.2-531157. Tel. 420.2-57313104.

Hans Wallin

TOLK- EN VERTAALBURO TATRA (OOST-EUROPA)

Klant is koning!

roept de concurrentie. Maar wij niet, want bij Tatra geldt:

DE KONINGIN IS KLANT!

en dat klinkt toch veel origineler, of niet soms?

En naast Koningin Beatrix zijn er nog de Slowaakse President Michal Kováč, Minister-President Wim Kok, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Defensie, Stork, TNO, NKF, de Rotterdamse en de Haagse rechtbank en nog veel andere bekende en minder bekende klanten in bekende en minder bekende landen van Europa, die klant van Tatra zijn.

Belt u ons eens op, als u wat te vertalen hebt. Of als u een keer een tijdje in dat mooie hotel in Zlín wilt logeren! Kent u de richtprijzen nog?

	niet-hoogseizoen		hoogseizoen	
2 overn., 2 x volpension	czk 950	fl 64	czk 1.060	fl 71
6 overn., 6 x volpension	czk 2.850	fl 190	czk 3.180	fl 212
6 overn., 6 x halfpension	czk 2.250	fl 150	czk 2.580	fl 172
7 overn., 7 x volpension	czk 3.325	fl 222	czk 3.710	fl 248
7 overn., 7 x halfpension	czk 2.625	fl 175	czk 3.010	fl 201
13 overn., 13 x volpension	czk 6.175	fl 412	czk 6.890	fl 460
13 overn., 13 x halfpension	czk 4.875	fl 325	czk 5.590	fl 373
14 overn., 14 x volpension	czk 6.650	fl 444	czk 7.420	fl 495
14 overn., 14 x halfpension	czk 5.250	fl 350	czk 6.020	fl 402

TATRA TRADE & TRANSLATIONS - OOST-EUROPEES (VER)TAALBURO

Knipmolenweg 29
NL-2807 DC Gouda
BTW-nr. NL0905.57694B01
Rabobank Gouda rek. nr. 1169.27968
Gironr. van de Rabobank 34435

Telefoon 0182 - 599144 (* +31-182-599144)
Fax/modem 0182 - 599166 (* +31-182-599166)
GSM 06 - 53140089 (* +31-6-53140089)
Internet tatra@pi.net
K.v.K. Gouda 29038405

MUZIKALE NOTEN

Muziekuitvoering

Op een voorspeelmiddag van de "Muziekclub Delft 85" zal ik ten gehore brengen

Sonate nr. 3 van Lubor Bárta.

Over deze Tsjechische componist (1928-1972) zie 'Ahoj' nr. 96 (1994/3) blz. 24. Overigens zal een korte toelichting op het werk van deze componist, of in het programma staan of worden voorgelezen.

Over het verdere programma heb ik nog geen gegevens, daar de "deadline" voor inzending 14/4 is; meestal zijn er nogal veel pianisten, al staat deze club open voor iedereen die "op aantrekkelijk niveau" iets kan voorspelen. Een bijzonderheid is, dat er twee vleugels in de zaal zijn, zodat er zeer waarschijnlijk wel muziek voor twee piano's zal worden uitgevoerd.

Natuurlijk is het programma niet gebaseerd op één bepaald land, maar ik hoop regelmatig Tsjechische, Slowaakse, Nederlandse of ander minder bekende zaken voor te spelen. Voor het geval dat Tsjechische of Slowaakse werken worden gespeeld zal ik 'Ahoj' tijdig informeren.

Tijd: Zaterdag 10 mei, 14.00 uur

Plaats: Centrum voor Antroposofie, Riouwstraat 1, Den Haag, Blauwe zaal.

Hans Wallin

Uit de clubbladen van Amatinka, Přespolanka en Moravanka nemen wij onderstaande gegevens over:

Op 19 en 20 april is er een blaaskapellenfestival in de feesthal te Kessenich met o.a. Zadovjáci. Aanvang: 19.30 uur. Info: Peter Willen, tel. 090-564688.

Zadovjáci o.l.v. Ladislav Svoboda is op 20 april in zaal De Vriendenkring, Arnold Janssenstraat 64 te Steyl-Tegelen. Aanvang 14.00 uur. Entree f 17,50, voorverkoop f 15, = . Info: Mat Teeuwen, tel. 077-477 1901.

Op 17 mei speelt Túfaranka o.l.v. Jan Blik te Beringe. Aanvang 20.00 uur.

Op 18 mei vanaf 11.00 uur Túfaranka en de Tsjechische trompettist Antoine Viktorky.

Op 18 mei vanaf 20.00 uur speelt Mistřinanka o.l.v. Antonín Pavlus en trompettist Antoine Viktorky.

Alle festiviteiten vinden plaats in de hallen van Touringcarbedrijf R. Ghielen aan de Kanaalstraat. Info: Wim Versteegen, tel. 077-307 8337.

Op 18 en 19 mei is Túfaranka o.l.v. Jan Blik te Margraten ter gelegenheid van de Haconfeesten in de manege. Aanvang zondag 20.00 uur en maandag tijdens het festival 's middags.

Info: Jan Stijnen, tel. 045-531 4202.

Café-bistro "De Poal"
ligt aan de rand van het nationaal park
"De Mijneweg" in Limburg.

Tsjechische specialiteiten

met de beroemde
uit het vat.

Gezellig tafelen in Vlodrop bij
Helena en Karel Blaha
Grootestraat 6; 6063 Al Roerdalen.
Tel/fax: 0475-401590.

WAT HET OOG STREELT

EXPOSITIE JIŘÍ OČENÁŠ, TSJECHISCH KUNSTENAAR.

21 JUNI 1997 t/m 13 JULI 1997

Opening zondag 22 juni 15.00 uur door Max Cornelissen
(kunstrecensent)

Galerie Kunst en Cultuur " BERNICE ", Kapelleweg 3, LUYKSGESTEL
Tel. 0497 - 542546

Openingstijden: do., vr. en za. 14.00 - 17.00 uur.
zo. 13.00 - 17.00 uur.

De kunstenaar Jiří Očenáš werd op 12 maart 1959 te Chomutov, Tsjechië, geboren.

Door een ziekte op erg jonge leeftijd, verliep zijn jeugd anders dan normaliter. Terwijl andere kinderen van zijn leeftijd buiten speelden, leefde hij zich volledig uit met kleuren op papier.

In zijn pubertijd bleek er door de politieke macht meer waarde te worden gehecht aan deugdelijke politieke opvattingen en maatschappelijke positie dan aan talent. Dit feit samen met het gegeven dat hij geen Russisch sprak stond een opleiding in kunst in de weg.

Door zijn innerlijke strijd tegen het communisme, en de dood van zijn vader, waren zijn schilderijen uit deze tijd doordrongen van pijn. Enkele jaren later heeft hij deze dan ook vernietigd. Als gevolg van de politieke vervolging belandde hij in een psychiatrische inrichting. De enkele maanden die hij daar doorbracht benutte hij door schetsen te maken op basis van de levensverhalen die hij daar hoorde. In deze schetsen kwam zowel de wanhoop als ook de hoop naar buiten.

Begin jaren tachtig kwam hij in aanraking met een groep mensen die zich verzette tegen de heersende cultuur. Als lid van een underground muziekgroep nam hij deel aan verschillende concerten en evenementen. Zijn werk uit die tijd kenmerkt zich door een muzikaal thema.

Eind tachtiger jaren dwingen zijn politieke opvattingen hem te leven van een klein inkomen. Hij leeft van de verkoop van miniatuur aquarellen en begint te experimenteren met plastic en textiel wat zijn schilderijen een 3-dimensionaal karakter geeft. Hij zoekt contact met Kamil Sopko die hem gaat begeleiden.

Zijn eindeloos experimenteren met technieken en materialen hebben ertoe geleid dat zijn werk zich kenmerkt door een geheel eigen stijl. Nu na de politieke omwenteling geniet zijn werk eindelijk de waardering die het verdient, in geheel Bohemia en ver daar buiten.

Het *Vitruvianum*, studiecentrum voor architectuur in de Euregio Maas-Rijn te Heerlen, presenteert in samenwerking met de Galerie Jaroslav Fragner te Praag de expositie

'De Machinisten. Ontwerpen en bouwwerken van de Tsjechische ŠKOLKA-groep 1968-1978'.

Mašiništi (De machinisten) is een spotnaam die Školka in de jaren zeventig door de gevestigde Tsjechische architectuurorde werd gegeven vanwege hun sympathie voor de zogenaamde Machine Stijl die zich uitstrekt van stromingen als het Italiaanse Futurisme tot het Engelse Archigram. Naast de nadruk op technologie zijn bij Školka de vormtaal uit telecommunicatie en ruimtevaart opvallende karakteristieken.

POD ZVICINOU
hotel restaurant

Uniek hotel 120 km ten noord-oosten van Praag met Nederlandse leiding.

Door zijn exclusieve ligging is het hotel een prima uitgangspunt voor een onvergetelijke vakantie.

Voor meer informatie:
(en voor al uw vakanties in Tsjechië)

"Hotel Pod Zvicinou"
correspondentie-adres in Nederland:
St. Walburgbuitensingel 14
4001 ML Tiel
Tel. 0344-623 987

De Školka-groep werd eind jaren zestig in het Tsjechische Liberec opgericht door het architectenbureau SIAL van Karel Hubáček, Zdeněk Patrmán en Miroslav Masák. Školka moest in een meerjarige stage een geselecteerde groep van pas afgestudeerde studenten van technische hogescholen de kans bieden in Sial te participeren, maar ook onder de leiding van Hubáček en Masák eigen ontwerpen te ontwikkelen en te realiseren. Daartoe kocht Sial in de buurt van Liberec een leegstaand restaurant in een beboste omgeving dat als atelier en woning voor ongeveer 14 personen werd ingericht. Wat een tijdelijk verblijf had moeten zijn, kreeg door de homogeniteit van de groep een permanent karakter. Feitelijk transformeerde Školka zich niet alleen tot een idealistische architectuurcommune, maar werd tevens een centrum van Tsjechische subcultuur waar velen na de Russische invasie van 1968 hun hoop op vestigden.

In het tijdvak dat de expositie 'De Machinisten' behandelt, behoorden Dana Zámečnicková, Zdeněk Zavrel, Dalibor Vokác, Petr Vadura (†), Jiří Suchomel, Jiří Spíkl, Martin Rajnis, Emil Přikryl, Miroslav Masák, Václav Klálíček, Helena Jiskrová, John Eisler en Mirko Baum tot Školka.

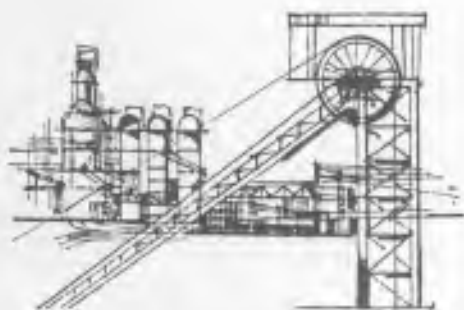
Plaats: Vitruvianum, Coriovallumstr. 9 te Heerlen (Thermenmuseum)

Open: dinsdag t/m vrijdag 10-17 uur; zaterdag, zondag en feestdagen 12-17 uur.

Duur exp.: 26 april - 1 juni 1997.

Informatie: Volmar Delheij,

☎ 045-560 4404, fax 045-560 4579.

ER IS EEN NIEUW TIJDSCHRIFT VOOR U...

Tsjechië! is een kwartaalmagazine dat verslag doet van de laatste ontwikkelingen op het gebied van cultuur, reizen, geschiedenis en business in Tsjechië. Naast boeiende artikelen, interviews en reistips bevat de uitgave terugkerende rubrieken als Kunst Kijken, Stedenbanden, Nieuwsbulletin (informatie van de Nederlandse Kamer van Koophandel in Praag), Legendes & Verhalen, een evenementenkalender en De mening van...

Nummer twee (maart-mei-juni '97) ligt op dit moment in de winkels. Bert Jansma blikt vooruit op de 52e editie van de Praagse Lente, Albert Gielen schrijft over het oeuvre van Bohumil Hrabal en Anne Roerdomp reed door Tsjechië in een Landrover. Daarnaast een kijkje in de Tsjechische keuken, wandelen in Beskydy en nog veel meer. Een los exemplaar kost in de winkel (o.a. bij AKO, Bruna en V&D) f6,95, een abonnement f25,00. Voor VNTS-leden hebben we een speciale aanbieding. Voor slechts f19,50 krijgt u de komende vier nummers thuis bezorgd.

Bent u geïnteresseerd? Stuur dan een briefkaart
m.v.v. naam + abonnement *Tsjechië!* naar:
Tsjechië! Magazine,
dorpsstraat 27d, 1901 EH Castricum

U kunt ook bellen: (0251) 67 21 36

HOBBA

TRADING B.V.

(advertentie)

KARLOVARSKA BECHEROVKA

**NU RECHTSTREEKS VAN
IMPORTEUR TE BETREKKEN**

**MINIMUM AFNAME 1 DOOS
VAN 12 X 0,5 LITER**

PRIJS:

f. 17,50 p/FL. INCL. BTW

U KRIJGT DE BECHEROVKA

ONDER REMBOURS THUISGESTUURD

REMBOURSKOSTEN: F. 25,25

VOOR INFORMATIE:

HOBBA TRADING B.V.

NUNSPEET

TEL: 0341-252636

FAX: 0341-258607

A.C.T.

Agentuur Contact Tsjechië-Slowakije

- Kleinschalig
- Persoonlijke begeleiding
- Deskundig advies

Vakantiehuisen voor 2 tot 16 personen in de natuur.

Diverse appartementen in diverse steden

Alle Tsjechische fiets-, ski- en wandelkaarten verkrijgbaar (a f3,- incl. portokosten.)

DE MORAVIE SPECIALIST

(0294) 26 46 83 (tot 22.00 uur)

Postbus 52 - 1420 AB Uithoorn - Nederland
e-mail adres jana@globalxs.nl

DE BESTE PRIJS/KWALITEIT VERHOUDING!

Tsjechië & Slowakije

*JUBO Reizen - De specialist voor
Tsjechië en Slowakije.*

*Ruime keus van prachtige vakantie-
huizen van particulieren. Streng
geselecteerd op gebied en kwaliteit.
Door direct contact met de eigenaren
zeer prijsgunstig.*

Gratis gids. Bel of kom langs!

Frederikstraat 4, 4327 AD Serooskerke

Tel. 0111 - 672 700

ONZE BOEKENPLANK

Tsjechische beschermde monumenten bij UNESCO

Op de lijst van UNESCO's beschermde historische monumenten komen vijf belangrijke monumenten voor, zowel in Praag als in Český Krumlov, Telč en Kutná Hora en ook de pelgrimskerk van Jan Nepomuk in Žďár nad Sázavou.

Over deze centra van historische monumenten liet UNESCO een rijk geïllustreerd boekje uitkomen onder de titel *"UNESCO World Cultural Heritage in the Czech Republic"* uitgegeven door de "Vydavatelství ZPR", Janorského 45, Praha 7 - Holešovice.

De fraaie kleurenfoto's van renaissance- en barokhuizen, kastelen, raadhuisen, pleinen, kerken en torens geven een goede indruk van een aantal van de belangrijkste historische monumenten, die de Tsjechische republiek rijk is. Het bewijst ook het belang van UNESCO voor het behoud van het cultureel erfgoed, niet alleen in Tsjechië!

Peter Krug

Voor natuurliefhebbers **te huur in Tsjechië**: verbouwde boerderij in een paradijs van groen en stilte. Ruim, lux ingericht, 6 slaapplaatsen, grote tuin, terras. Gelegen in een heuvelachtig, bosrijk gebied bij Náchod op twee uur afstand van Praag. V.a. april tot eind oktober. Prijs f 500,- = p.w.
Info: tel. 076-5415285.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

ALLERHANDE

Voorintekening tweede-woningen project Banská Štiavnica

Centraal in Slowakije, in de directe omgeving van het historische stadje Banská Štiavnica, dat ook op het programma van de VNTS-reis 1997 staat, wordt naar verwachting in 1999 de bouw van een kleinschalig tweede-woningproject ter hand genomen op een prachtige locatie bij een meertje (goed zwemwater) en met een vrij uitzicht over het heuvellandschap in de wijde omtrek. Het gaat om 6 nieuw te bouwen houten bungalows en 4 appartementen in een bestaand monumentaal pand, dat dringend restauratie behoeft. In dit pand komt ook de beheerder te wonen, die een oogje in het zeil houdt en het onderhoud van het terrein (alsmede desgewenst ook van de woningen) verzorgt. In het ontwerp en het beheer krijgen milieuvriendelijkheid en duurzaamheid bijzondere aandacht.

Opdrachtgevers voor de ontwikkeling van dit project zijn lokale investeerders/architecten en de gemeente, die voor dit project een consortium (ontwikkelingsmaatschappij) zullen oprichten. Ondergetekende fungeert als bemiddelaar voor geïnteresseerde kopers uit Nederland.

Door een bijzondere bouwkundige en financiële constructie wordt het mogelijk gemaakt, dat buitenlanders een woning kopen of een (vrij verhandelbaar) aandeel in het project verwerven, waarvan de waarde gelijk is aan die van de gekochte woning. De prijs zal rond de f 80.000, = komen te liggen. De eigen grond rond de woning is daarbij inbegrepen. Huurkoop behoort ook tot de mogelijkheden.

De enige voorwaarde die aan eigenaars wordt gesteld is dat zij bereid zijn tot verhuur van hun bezit gedurende 30 weken per jaar, waarvan 8 in het hoogseizoen (juni-augustus). De verhuur-vrije periode kan aan het begin van elk jaar door de eigenaar zelf worden aangegeven. De administratieve afwikkeling van de verhuur wordt door de ontwikkelingsmaatschappij geregeld. De eigenaar incasseert 70% van de verhuurinkomsten.

VNTS-leden genieten via deze oproep tot voorintekening de eerste voorkeur voor de aankoop van een bungalow of appartement.

Intekening verplicht overigens tot niets.

Overweegt u intekening, dan kunt u een beknopte documentatie in kleur met foto's en een plattegrond in huis halen door overmaking van f 10, = op gironummer 3816695 van ondergetekende, onder vermelding van 'documentatie Banská Štiavnica'.

U kunt desgewenst ook eerst telefonisch inlichtingen inwinnen.

Harm Jan Korthals Altes, Driebergen
tel. thuis: 0343-521992; kantoor: 020-6257537.

